

Српско археолошко друштво
Народни музеј Топлице

СРПСКО АРХЕОЛОШКО ДРУШТВО

XLV СКУПШТИНА И ГОДИШЊИ СКУП

Прокупље, 26. – 28. мај 2022. године

Програм, извештаји и апстракти

Прокупље 2022

Организациони одбор скупа

Драган Поповић, в.д. директора, Народни музеј Топлице

Сања Црнобрња Красић, Народни музеј Топлице

МА Огњен Младеновић, секретар Српског археолошког друштва

др Адам Н. Црнобрња, председник Српског археолошког друштва

др Војислав Филиповић, потпредседник Српског археолошког друштва

Научни одбор скупа

проф. др Душан Михаиловић, Филозофски факултет, Београд

doc. dr Martina Blečić Kavur, Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije, Koper (SLO)

prof. dr Boris Kavur, Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije, Koper (SLO)

др Миљана Радивојевић, UCL Institute of Archaeology, London UK

dr Mario Novak, Institut za antropologiju, Zagreb, Hrvatska

dr Tamas Hajdu, Department of Biological Anthropology, Institute of Biology, Faculty of Science Eötvös Loránd University, Budapest, Hungary

др Драган Милановић, Археолошки институт, Београд

др Надежда Гавриловић Витас, Археолошки институт, Београд

Марин Бугар, Народни музеј, Крушевац

др Драгана Вуловић, Археолошки институт, Београд

др Селена Витезовић, Археолошки институт, Београд

mr Александар Алексић, Завод за заштиту споменика културе Ниш

др Војислав Филиповић, Археолошки институт, Београд

др Адам Н. Црнобрња, Народни музеј у Београду

др Јелена Анђелковић Грашар, Археолошки институт, Београд

др Бојана Племић, Академија струковних студија, Београд

др Видан Димић, Археолошки институт, Београд

др Ана Ђуричић, Лабораторија за биоархеологију, Филозофски факултет, Универзитет у Београду

др Ксенија Ђукић, Лабораторија за антропологију, Институт за анатомију, Медицински факултет, Универзитет у Београду

Приредили: Адам Црнобрња и Војислав Филиповић

Издавач: Српско археолошко друштво, Београд и Народни музеј Топлице, Прокуље

За издавача: Адам Црнобрња и Драган Поповић

Штампа: Colorgrafx, Beograd

Тираж: 125

Бесплатан примерак

ISBN 978-86-80094-19-9

Република Србија

XLV скупштина и годишњи скуп Српског археолошког друштва и штампање ове публикације финансирани су средствима Министарства културе и информисања и Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије

САДРЖАЈ

Програм XLIV годишњег скупа.....	5
Извештај о раду УО САД.....	17
Извештај о финансијском пословању САД.....	22
Извештаји о раду секција САД.....	24
Одбрањени радови на катедри за археологију.....	33
Записник са XLIV скупштине САД.....	36
Самостални стручњаци у култури (обавештење).....	39
Резимеи.....	47

Милица Радишић, Археолошки институт, Београд

ЦРТИЦЕ О МЕЂУРЕГИОНАЛНИМ ВЕЗАМА УГАРСКЕ НА ПРИМЕРУ НАЛАЗА АРПАДОВСКОГ ПЕРИОДА У ВОЈВОДИНИ (КРАЈ 10-11. ВЕК)

У средњем веку данашња Војводина је већим делом припадала оквирима угарске државе, представљајући њену јужну територију. Зато се археолошки трагови из Војводине сагледавају и као део националне ареологије у Мађарској и као археолошко наслеђе наше средине, а само именовање налаза датог периода је неусаглашено. Овом приликом ћемо застарели појам „бјелобрдска култура“ заменити адекватнијим термином „арпадовски период“. С обзиром на чињеницу да у Србији нису успостављена систематска истраживања налазишта из периода ране угарске државе, јасно је зашто још увек нису на целовит начин сагледане појаве, које осим у Карпатској котлини имају одговарајуће паралеле и у другим европским срединама.

Током формативног периода који је трајао у 10. и 11. веку млада угарска држава је била изложена културним, верским и економским утицајима из Византије, Бугарске, Светог Римског царства, Кијевске Русије, Пољске и по свој прилици, из викиншког круга. Природа међусобних односа између ових политичких ентитета делимично се реконструирала из историјских извора, али се потпунија слика добија анализом археолошких података. Циљ овог саопштења јесте да се размотре појаве у материјалној култури, на првом месту налази из некропола и случајни комади наоружања, који осликавају правце зрачења којима је Угарска била изложена. Анализом расположивих података испоставља се да бројније аналогije потичу из централне, источне и северне Европе него са византијског Балкана, иако је територијално близак Војводини. Поред осталог, намера је да се скрене фокус са традиционалног становишта према коме је Византијско царство представљало главно извориште идеја за културне и уметничко-занатске тековине на старом континенту. Лака доступност података о истраживањима из различитих крајева Европе пружа нам могућност да у данашње време на много потпунији и објективнији начин тумачимо археолошке трагове из средњег века у домаћој средини.